Staník, Ivan; Žuffová, Jaroslava

Počiatky urbanizmu mesta Trnava

Archaeologia historica. 1995, vol. 20, iss. [1], pp. 285-298

Stable URL (handle): https://hdl.handle.net/11222.digilib/140142
Access Date: 30. 11. 2024
Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MUNI ARTS Masarykova univerzita Filozofická fakulta

Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University
digilib.phil.muni.cz

Počiatky urbanizmu mesta Trnava

IVAN STANÍK – JAROSLAVA ŽUFFOVÁ

Úvod

Mesto Trnava leží na rovine, vo vzdialenosti 50 km severovýchodne od Bratislavy. K jeho počiatkom existujú relatívne nepočetné archívne údaje, nedostatočné z hľadiska možnosti výpovede o samotnom vzniku mesta. Archeologický výskum, ktorý by mohol najviac prispieť k otázke primárnych architektonických a urbanistických vzťahov v území, absentuje. Výskumy materiálnej skladby stojacich stavieb (motivované prevažne potrebou ich opravy) sa pred naším skúmaním vyskytovali ojedinele a pre poznanie stavebných počiatkov mesta nepriniesli konkrétne informácie. Aj keď o starobylom pôvode mesta nikto nepochyboval, veď získalo ako jedno z prvých na území dnešného Slovenska privilégiá slobodného kráľovského mesta, všeobecne sa predpokladalo, že zo stredoveku sa zachoval iba hradobný systém a niektoré sakrálne stavby. Určitý posun v tomto názore priniesol celoplošný prieskum suterénov trnavských domov, realizovaný študentmi Fakulty architektúry Bratislava v roku 1983, ktorým boli overené stredoveké detaily týchto priestorov. Avšak o možnosti, že by v rámci dnešných domov existovalo jadro pochádzajúce ešte z obdobia vzniku mesta sa ani neuvažovalo. Táto možnosť sa začala črtať až po výskume hradobného systému, pri ktorom jeho autor I. Staník s prekvapením zistil špeciálnu technológiu murovania tejto rozsiahlej a z hľadiska vzniku mesta významnej stavby. O to potešiteľnejšie bolo potvrdenie predpokladu existencie tejto technológie aj na meštianskej architektúre.

Ťažiskom našej práce pri objasňovaní počiatkov Trnavy sa na rozdiel od doposiaľ obvyklých postupov (archeologické a archívne skúmanie) preto stalo systematické architektonické skúmanie stojacich stavieb za účelom vyhľadávania najstarších murovaných architektúr sídla, prebiehajúce na území historického jadra Trnavy cca 10 rokov. Jeho doterajšie výsledky nás oprávňujú podať výpoveď o typológii prvotných domov v meste, ako aj o jeho urbanistických počiatkoch.

K typológii prvotnej meštianskej architektúry

Naše výskumy sa po počiatočnom objave špárovania na hradbách, zamerali na vyhľadávanie tejto technológie aj u meštianskej architektúry.

Ohliadkou sme preverovali najmä dnešné suterény, keďže tieto boli neskoršími stavebnými úpravami najmenej dotknuté. Prehĺbenie poznania prinieslo niekoľko podrobných architektonických výskumov celých objektov. Zistili sme doposiaľ cez 30 domov, ktoré radíme k stavebným počiatkom mesta Trnava. (Žiaľ, pomerne rozsiahle plochy zástavby sídla boli v čase našich výskumov už zdemolované.) Veľký počet rovnakých znakov týchto suterénnych priestorov nás oprávňuje považovať objekty za stavby jedného typu. Ich najvýraznejším spoločným znakom je úprava povrchov stien špárovaním.

Stavebný materiál a technológia murovania

Vzhľadom k sprašovému podložiu, ktoré poskytovalo dostatok kvalitnej hliny a pre absenciu kameňa v blízkosti mesta, sa murovalo od počiatkov v Trnave z tehál. Špecifický

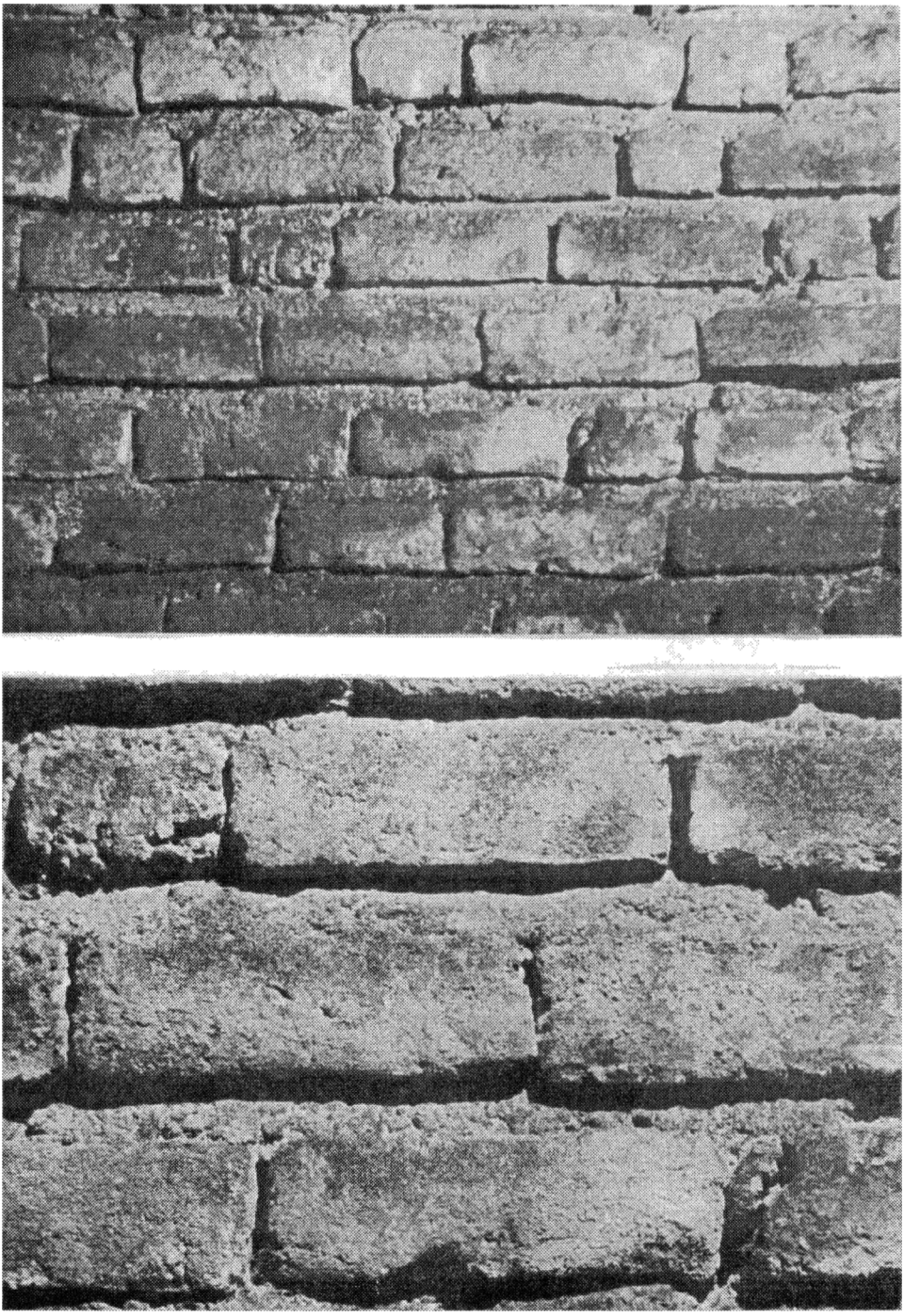

Obr. 1. Spôsob podrezávaného špárovania. Foto P. Frátrič.

spôsob technológie murovania z pálených tehál, najmä s ohľadom na úpravu povrchov stien bol používaný iba určitú, časovo obmedzenú dobu. Dovoľuje preto relatívne ľahko vizuálne odlíšiť stavby vzniknuté v tejto etape od mladších.

Charakteristickým znakom najstarších architektúr je zaužívaná úprava povrchov stien tzv. špárovaním, ktoré je známe širšej verejnosti najmä z kamenného kvádrikového muriva (kostoly, kláštory a z profánnej architektúry hlavne románske meštianske domy v Prahe). Ide o technológiu, pri ktorej sa steny neomietali, ale ich režný povrch bol upravovaný iba tvarovaním malty v horizontálnych špárach – medzi riadkami tehál. Dnes poznáme v Trnave 3 spôsoby špárovania.

Pri prvom – najfrekventovanejšom – sa malta vytekajúca spomedzi zámerne širokej špáry (4–5 cm) zatlačila naspäť do špáry v smere šikmo nahor, pričom sa dôsledne dbalo na to, aby nedošlo k presahu, resp. väčšiemu presahu malty na povrch tehál.V odbornej literatúre sa tento spôsob úpravy nazýva podrezané špárovanie a je typický pre románsku architektúru.

U druhého prípadu sa naopak vytekajúca malta rozotierala aj na líce steny a línia jednotlivých ložných špár sa dodatočne zvýraznila vytiahnutím ostrou hranou murárskej lyžice.

Iba v jednom prípade sa doposiaľ v Trnave, a to aj bez analógií v rámci Slovenska, našlo unikátne špárovanie, pri ktorom bola malta v špárach vytvarovaná do profilu trojuholníka a to v ložných a aj styčných špárach.

Na murovanie stien sa používali pri všetkých druhoch špárovania tehly, na ktorých sa zachovali odtlačky prstov po prihladení ich hornej plochy – odtiaľ pochádza ich názov „prstovky"

Nielen priamo v meste sme zaznamenali masívny výskyt takejto úpravy neomietaných architektúr. Poznatky z okolia Trnavy poukazujú na to, že môže ísť až o celú oblasť tehlovej architektúry so špárovaným povrchom – ojedinelej na území Slovenska. Jej rozsah nevieme zatiaľ ohraničiť – predbežne poznáme takto upravené kostoly v blízkom Ružindole, v Malženiciach, v Kaplnej a archeologicky skúmaný kostol neďaleko centra Piešťan.

Špárovanie tehlovej architektúry je nám známe aj z českých zemí (veľmi frekventované je v meste Nymburk, posledne spomínané s trojuholníkovým profilom špár má obdobu v Anežskom kláštore v Prahe, ktorý je datovaný do roku okolo 1240), a tiež z iných oblastí Európy.

Poznanie presnej doby nástupu špárovanej technológie v Trnave by dalo zároveň odpoveď na otázku časového zaradenia murovanej zástavby tvoriacej už bezosporu mesto. Žiaľ ani u jednej z trnavských stavieb, na ktorých sa táto technológia vyskytuje, nie je archívne doložený jej vznik. Nepriamo by sa dalo oprieť o letopočet – 1239, kedy pápež Gregor potvrdzuje a berie do ochrany trnavské mníšky. Nevieme však, či v počiatkoch pôsobenia rádu v Trnave nevznikla najprv iba provizórna netrvanlivá stavba kostola a teda nie hneď podnes stojaci špárovaný objekt kostola. Ak neberieme do úvahy analógie nám známych najstarších stavieb mimo trnavského regiónu (cisterciácky komplex kláštora a kostola na Velehrade z 20. rokov 13. stor., Anežský kláštor v Prahe – okolo roku 1240), ktoré nemusia byť pre Trnavu vzhľadom k pôvodu ich zdroja smerodajné, potom jedinú predbežnú oporu v datovaní nachádzame pri blízkom kostole v Kaplnej, ktorý je doložený k roku 1244. Z uvedeného vyplýva, že otázka datovania počiatkov špárovanej tehlovej architektúry v Trnave a v jej širšom okolí nie je zatiaľ uspokojivo vyriešená. Predpokladáme, že ide o import viažúci sa zrejme na významnú kolonizačnú vlnu.

Ďalšie spoločné znaky meštianskych domov

Dnešné suterénne priestory boli v čase vzniku domov iba čiastočne zapustené do terénu, (okolo 1,5–2 m), avšak počas stáročí sa jeho nárastom dostali na úroveň pivníc.

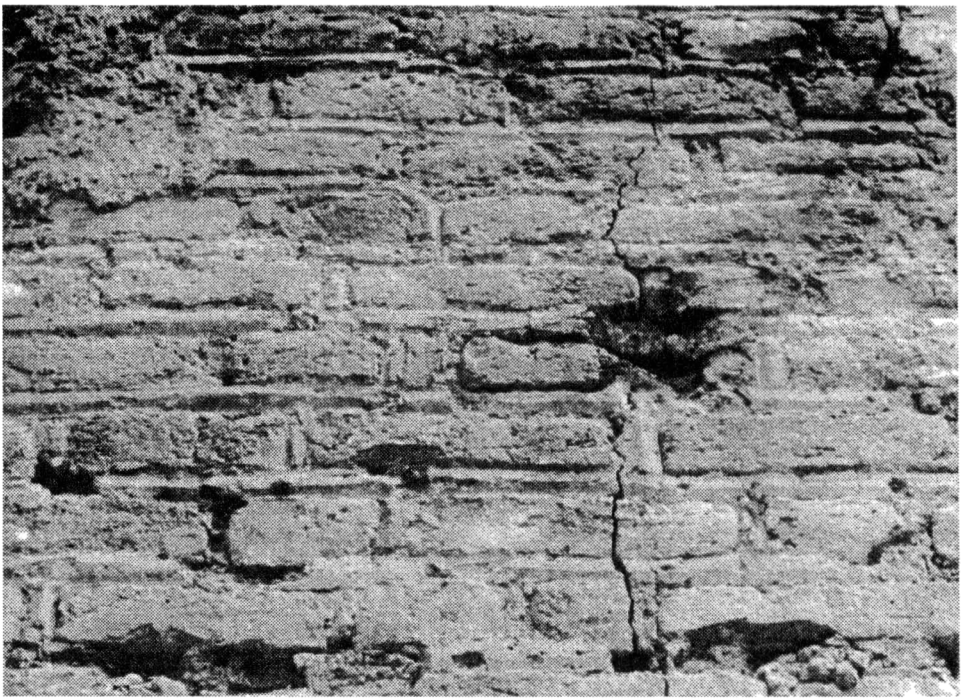

Obr. 2. Na Slovensku unikátne špárovanie s úpravou profilu špár medzi riadkami a medzerami tehál do tvaru trojúholníka. Foto P. Frátrič.

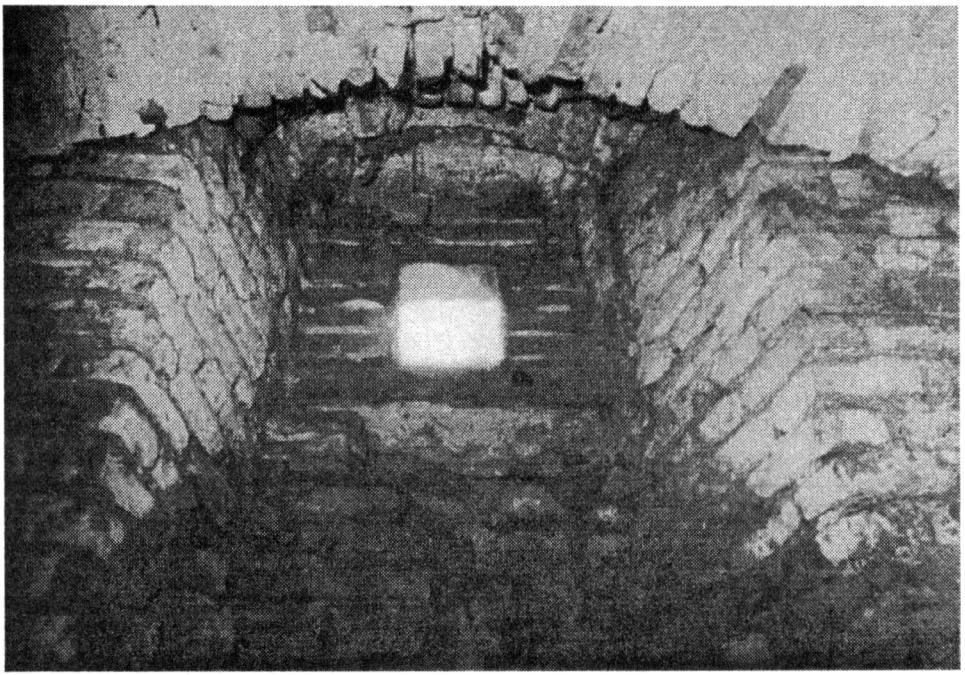

Obr. 3. Pôvodné okno 1. podlažia, klenba viditeľná v popredí je sekundárna. Foto P. Frátrič.

Domy sú blokového charakteru, majú minimálne dve podlažia a zistili sme doposiaľ aj dva trojpodlažné objekty. Domy majú obdĺžnikový pôdorys, dlhšími stranami orientovaný do hĺbky parcely. Na parcele sú umiestnené vždy pri jej okraji tak, aby zostal voľný prístup na pozemok od ulice. Do prvého podlažia je samostatný vstup z exteriéru, nezávislý od ďalších podlaží. Prístup je pomocou (mimo domu ležiacej murovanej a zaklenutej) chodbičky – „šije" a keďže priestor je čiastočne zahĺbený do terénu, podlaha chodbičky smerom k nemu klesá.

V spodných priestoroch týchto domov často nachádzame kamenné polkruhové portály s okosením ukončeným jednoduchým trojuholníkovým nosom, o ktorých je možno predpokladať, že ich poloha je druhotná. Pôvodne mohli byť situované vo vyústení chodbičky – šije do exteriéru. Samotný vstupný otvor do priestoru najspodnejšieho podlažia pravdepodobne nemal kamenný portál.

Typickým znakom niekdajších prvých podlaží boli niky na osvetľovacie telesá v nadpraží so „strieškou"

Prvé podlažia boli jednopriestorové, avšak murované vynášacie pásy v úrovni stropných konštrukcií (ktoré niesli vo vyššom podlaží priečky) nás informujú o tom, že vyššie podlažie malo dva – prípadne tri priestory. O tejto skutočnosti nás presvedčili aj niektoré výskumy v druhých a tretích podlažiach týchto domov..

Vyššie popisované niekdajšie prvé podlažia slúžili vzhľadom na svoj charakter hospodárskym, pravdepodobne skladovacím účelom.

Typologické podskupiny

Na úvod spomenieme ešte všeobecne vzťah objektov k dnešnej uličnej čiare – domy nachádzame rovnako v úrovni uličnej čiary, ako aj odsadené od nej smerom do hĺbky parcely o cca 8–13 m.

Objekty sme zaradili do 2 typologických podskupín v závislosti od umiestnenia vstupov do prvých podlaží.

Do prvej podskupiny patria stavby so vstupmi situovanými vždy na čelnej fasáde, nezávisle od toho, či sú v úrovni uličnej čiary, alebo od nej odsadené. S ohľadom na lokalizáciu vstupu na priečelí ich rozdeľujeme opäť na dve podskupiny – objekty so vstupmi na úplnom kraji priečelia a objekty so vstupmi v strede fasády. U tohto typu domov so vstupom na čelnej stene, t.j. od ulice, sú okná pivničného charakteru orientované zásadne do parcely, zväčša na bočnej stene domu.

Druhú podskupinu tvoria domy, do ktorých sa vstupovalo od zadu (vstup bol vždy v strede zadnej steny). Tieto objekty sa nachádzajú výlučne v úrovni uličnej čiary. Ich okná sú na rozdiel od prvej skupiny orientované aj do ulice. V prípade, že dom leží v nárožnej polohe, pravdepodobne pre obe podskupiny platí možnosť výskytu okien na oboch uličných priečeliach.

Uvedený typ domu bol orientovaný pozdĺžnou osou kolmo k uličnej čiare a mal vstup do parcely situovaný povedľa samotnej stavby.

Ešte z obdobia špárovanej technológie poznáme však aj obytné stavby odlišné od vyššie popísaného typu vo funkčno-prevádzkových vzťahoch, ktoré sa odrazili ako v odlišnostiach pôdorysného a priestorového usporiadania samotnej stavby, tak aj v jej situovaní na parcele. Ide zatiaľ o ojedinele zistené dva prípady. Rozdiel prvého oproti vyššie uvedenému typu sa prejavuje najmä v absencii zahĺbenia prvého podlažia do terénu.

Druhý prípad sa od ostatných domov odlišuje oveľa podstatnejšie, a to svojou orientáciou voči uličnej čiare, ktorá je na rozdiel od vyšpecifikovaného typu rovnobežná. Ide o trojpriestor so vstupom na parcelu naprieč domu prostredníctvom prejazdu umiestneného v strede. Je to predbežne najstarší poznaný prejazdový dom v Trnave pochádzajúci ešte z obdobia špárovaných murív, ktorý sa neskôr rozšíril ako typ. Dnes tvorí prevažnú časť radovej meštianskej zástavby.

Obr. 4. Pôvodný vstup do 1. podlažia, neskôr zamurovaný. Foto P. Frátrič.

Obr. 5. Niky na osvetľovacie telesá. Foto P. Frátrič.

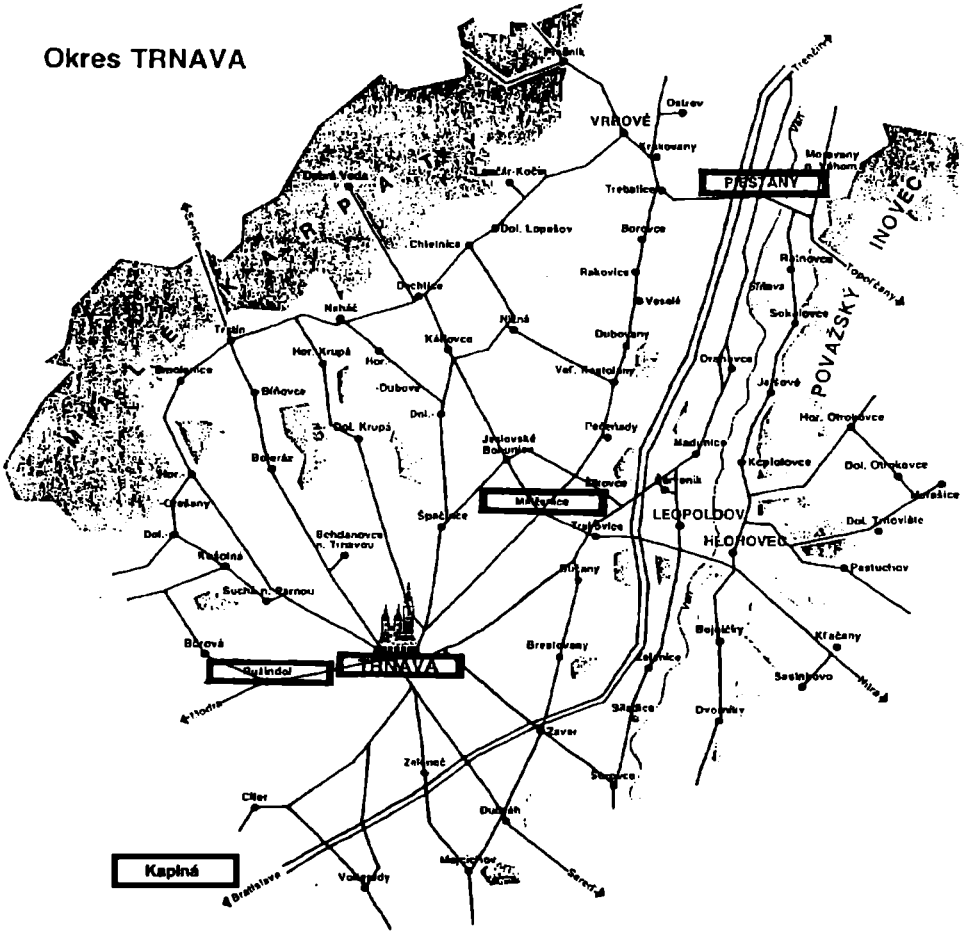

Obr. 6. Mapa okolia Trnavy s vyznačenými lokalitami výskytu špárovaného muriva.

Početný výskyt typologicky a technológiou murovania zhodných meštianskych domov svedčí o stavebnej explózii viazanej zrejme na mohutný prílev kolonistov. Podnetom pre jednu z najväčších kolonizačných vĺn mohlo byť práve udelenie rozsiahlych výsad mestu Trnave v roku 1238.

Počiatky urbanizmu mesta Trnava

Historické udalosti v archívnych prameňoch súvisiace so vznikom mesta

Keďže skúmanú prvotnú murovanú zástavbu mesta považujeme za vznikajúcu od 13. do 1. polovice 14. stor., uvádzame prehľad základných archívnych údajov viažúcich sa k tomuto obdobiu – v niektorých prípadoch aj s naším komentárom:

– najstarší písomný doklad o Trnave pochádza z roku 1211. Hovorí o darovaní čiastky príjmov trnavského kostola arcibiskupom Jánom ostrihomským kanonikom. Doklad svedčí o existencii osídlenia okolo kostola, ktorého obyvatelia museli už v danom období prosperovať;

– pápež Inocent III. listom z 11. 2. 1211 arcibiskupovo rozhodnutie potvrdil. Dôležité je, že sa tu už spomína patrocínium kostola – sv. Mikuláš;

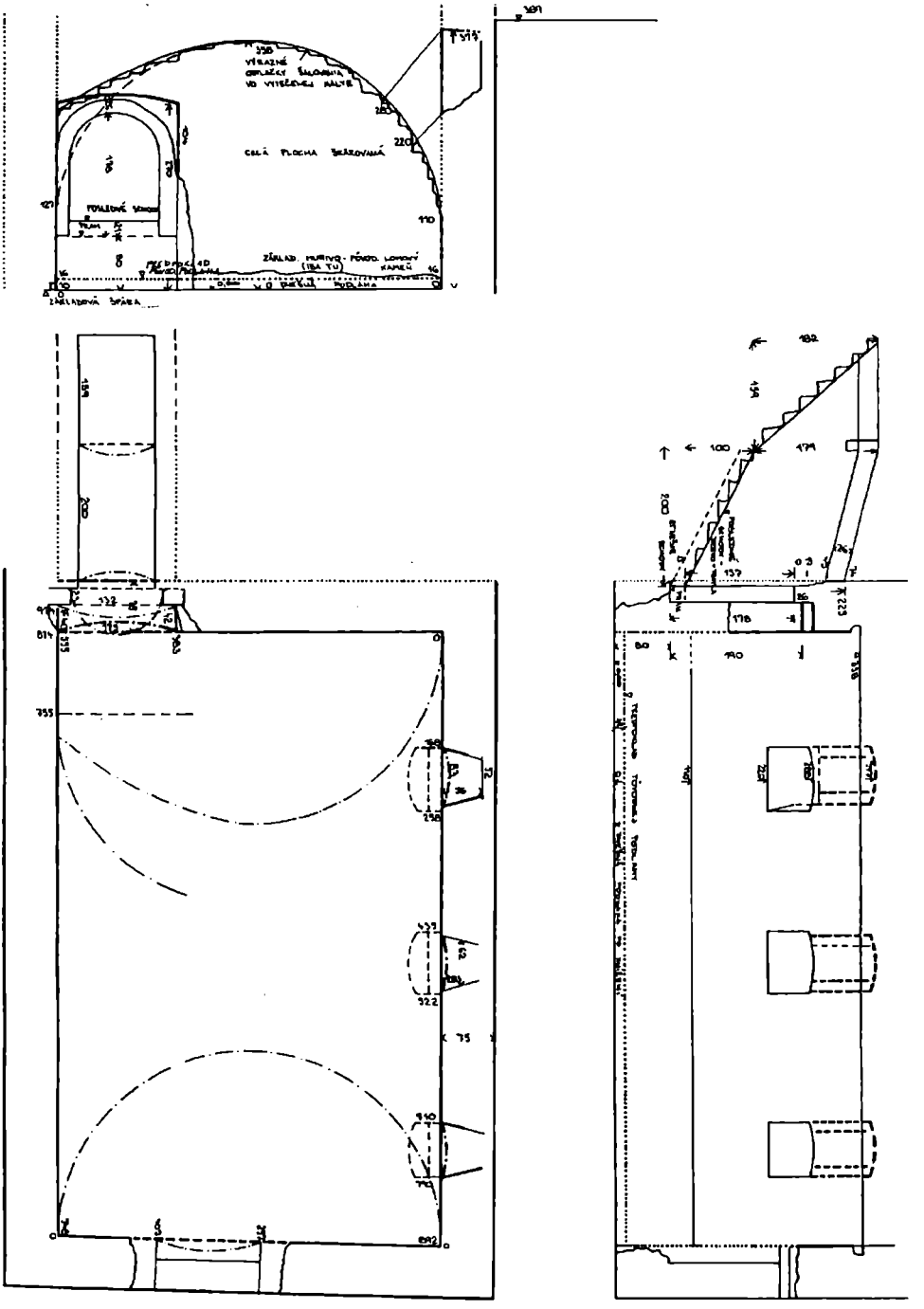

Obr. 7. Ukážka grafickej dokumentácie jednopriestorového objektu, výskum a zameranie: I. Staník.

– pápež Gregor v listine z roku 1239 potvrdzuje a berie do ochrany trnavské mníšky. O prítomnosti žobravého ženského rádu v Trnave v roku 1244 sa dozvedáme aj z listiny kráľa Béla IV., ktorou dal príjmy dediny Boleráz mníškam rehole sv. Františka;

– stredoveкí českí kronikári pripisujú založenie Trnavy kráľovnej Konštancii, ktorá údajne dostala toto územie ako veno k svadbe s Přemyslom Otakarom I. O predošlom vlastnení mesta Konštanciou nás informuje aj listina kráľa Béla IV. z roku 1244;

– v roku 1238 dal Béla IV. Trnave také mestské privilégiá, aké do tých čias nemalo žiadne mesto na území dnešného Slovenska a v ostatnom Uhorsku ich dostal krátko predtým iba Stoličný Belehrad (dnešný Székesfehervár). Boli to všestranné mestské privilégiá, ktorých poskytnutie otvorilo cestu novému silnému prúdu nemeckých kolonistov – v privilegiálnej listine bolo uvedené, že Béla IV. Trnavu považuje v Bratislavskej stolici za najvhodnejšie miesto na zhromažďovanie hostí. Ďalej sa tu mimo iného uvádza, že výsady sa poskytujú ako hosťom, tak aj obyvateľom už bývajúcim v meste;

– v roku 1244 dáva Béla IV. trnavčanom zem Parnu;

– údaj z roku 1258 informuje o predaji zeme , ktorá leží mimo priekop mesta. Tento údaj by sa mohol považovať za prvú zmienku o existencii opevnenia;

– do roku 1270 sa Trnava dôsledne spomína ako villa., v roku 1270 prvý krát ako civitas (mesto) a potom už iba takto;

– v roku 1273 kráľ Ladislav píše o Trnave ako „castrum Tyrnense", čo by mohlo byť ďalším potvrdením existencie opevnenia;

– v rokoch 1271 a 1273 dobyl Trnavu Přemysl Otakar II. Obdobie česko-uhorských vojen architektúru mesta muselo bezosporu vážne poznamenať;

– koncom 13. stor. sa Trnava dostala na čas do rúk Matúša Čáka Trenčianskeho;

– o význame Trnavy začiatkom 14. stor. svedčí aj stretnutie panovníkov Jána Luxemburského a Karola Róberta z rodu Anjou na jeho pôde roku 1325;

– v roku 1325 postihol Trnavu veľký požiar, ktorý zničil podstatnú časť jej zástavby;

– o tom že už pred polovicou 14. stor. muselo ísť o bohaté mesto vypovedá aj dekrét Karola z roku 1342, ktorým predpisuje platiť Trnave do kráľovskej komory 100 mariek, kým napr. Trenčín mal platiť 10, Topoľčany 20 a Krupina 35 mariek, v roku 1389 platí Trnava kráľovi rovnakú taxu ako Bratislava.

Geografické pomery

Pri vzniku osídlenia a následne pri formovaní mestského urbanizmu hrali bezosporu významnú úlohu priaznivé geografické pomery.

Trnava ležala na križovatke obchodných ciest – tzv. Českej, vedúcej z Uhorska do Čiech a ceste spájajúcej stredozemie s Poľskom.

Mesto vzniklo na rovine, pri vodnom toku. Najvýchodnejšie položená časť dnešného historického jadra s kostolom sv. Mikuláša, kde sa tradične zvykne lokalizovať predmestské osídlenie, sa nachádza na miernej vyvýšenine.

Parcelácia

Tvar a pôvodné rozmery parciel sa dozvedáme na základe nálezov domov situovaných na vedľa seba ležiacich pozemkoch.

Ide o primárne vytýčené úzke a dlhé parcely, ktorých šírky sú veľmi podobné – pohybujú sa v rozmedzí 13–18 m s najčastejšie sa vyskytujúcou šírkou okolo 15 m. Dĺžky sa navzájom líšia v závislosti od polohy parcely v meste. Najväčšie dĺžky nachádzame na hlavnej severojužnej komunikácii – na dnešnej Hlavnej ulici sú dlhé 90–110 m, na Štefánikovej ulici 60–80 m. Východozápadná trasa (dnešná Hviezdoslavova ulica) má parcely dlhé cca 55–60 a jej pokračovanie (ul. M. Sch. Trnavského) 50–60 m. Vo východnej časti

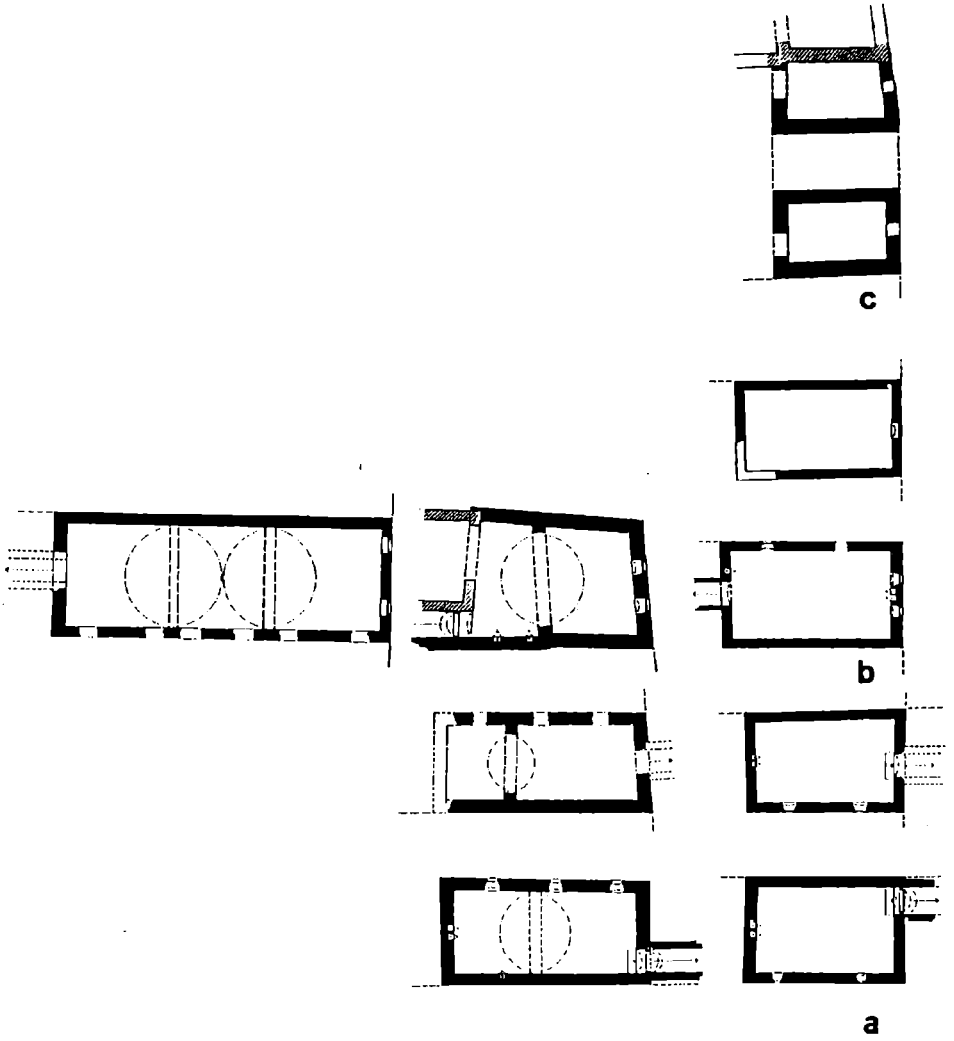

Obr. 8. Typologické podskupiny primárnej murovanej zástavby mesta vytvorené na základe rozdielnych polôh vstupov, tabuľku zostavil: I. Staník. a – domy so vstupmi od ulice, b – domy so vstupmi zo zadu parcely, c – atypický dom prejazdového typu.

mesta na Nám. sv. Mikuláša a na Kapitulskej ulici nachádzame predbežne najkratšie parcely – okolo 40 m.

Uličná sieť

Výskumami sme doložili všetky druhy stavieb charakterizujúcich sídlo už ako mesto. Ide o vonkajšie valové opevnenie s murovanými vežami,obytné stavby, kostoly a kláštory žobravých rádov (klarisky a františkáni), špitálsky kostol sv. Heleny. Ďalšie stredoveké cirkevné stavby (býv. dominikánsky kostol a kláštor, resp. jeho predchodca a kostol sv. Mikuláša) ešte neboli preskúmané, takže k otázke ich paralelnej existencie s vyššie uvedenými stavbami sa nevieme vyjadriť.

Poznanie polohy najstarších murovaných stavieb v dnešnom historickom jadre nám dovoľuje vysloviť sa k hlavnému urbanistickému atribútu vznikajúceho mesta – k uličnej

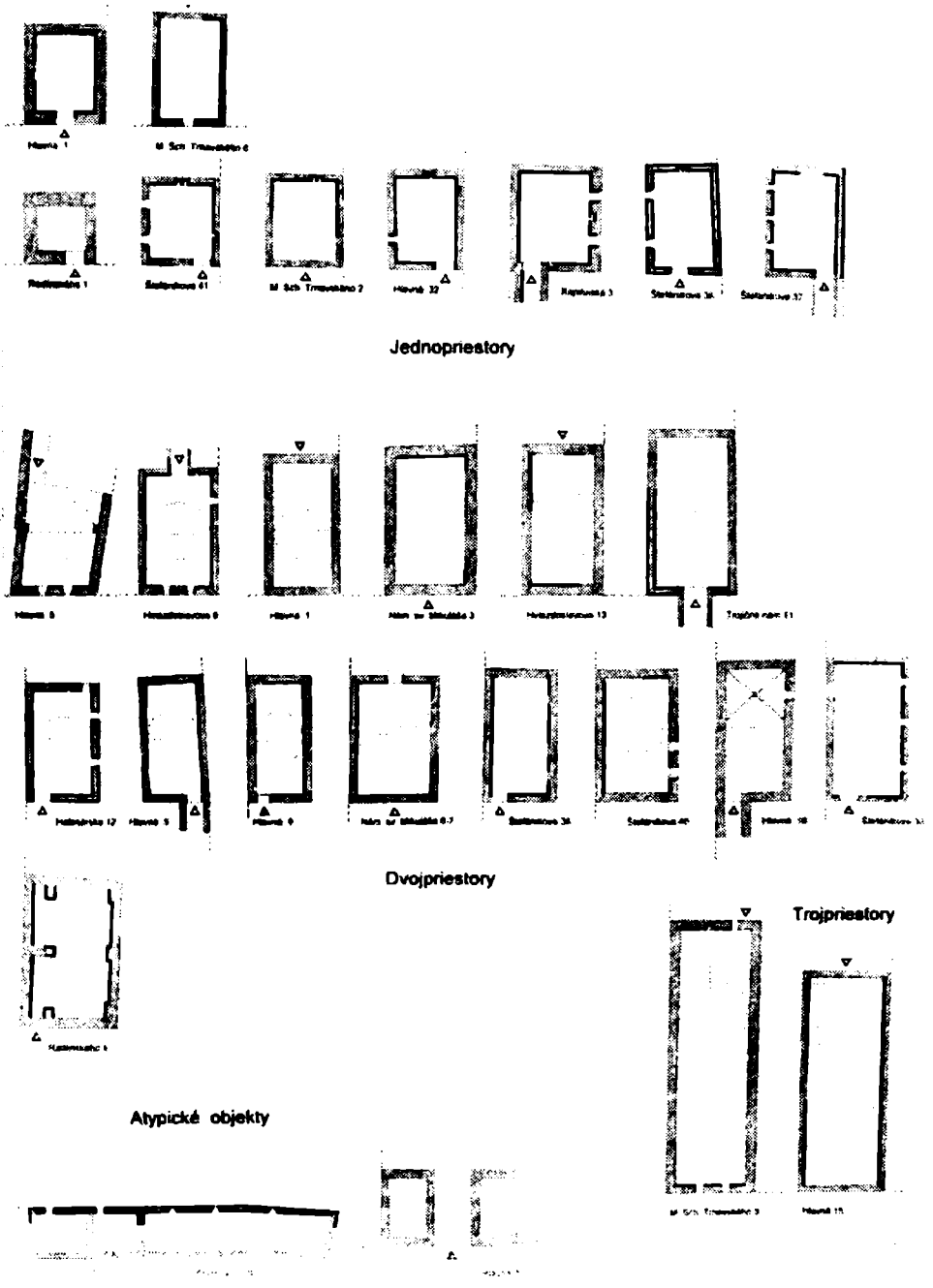

Obr. 9. Objekty v tabuľke zoradené podľa priestorovosti vyšších nadzemných podlaží.

sieti. Zisťujeme, že primárna uličná sieť sa zhoduje s dnešnou hlavnou komunikačnou kostrou mesta. Najväčšiu koncentráciu prvotných meštianskych domov nachádzame na aj dnes nosnej severojužnej tepne v západnej časti mesta (Hlavná a Štefánikova ulica) a na ceste k nej kolmej (Hviezdoslavova ul. a ul. M. Sch. Trnavského). V počiatkoch budovania mesta existovali už (dnes podružné) ulice ako Halenárska, jej pokračovanie severným smerom – dnešná Hollého ul., a tiež Radlinského ul. Najmenej dokladov z tejto etapy sme našli vo východnej časti historického jadra – na dnešnej Kapitulskej ulici je zistený 1 objekt a na Jeruzalemskej ulici nálezy úplne absentujú. Primárna obytná zástavba z palených tehál so špárovaným povrchom je v danom území sústredená iba vo vyústení intenzívne zastavenej ul. M. Sch. Trnavského do Nám. sv. Mikuláša – do priestoru okolo kostola sv. Mikuláša.

Základnú uličnú kostru tvorili teda v počiatkoch mesta Trnavy dve paralelné severojužné komunikácie smerujúce k bránam mestského opevnenia, ich spojnica a ulicový útvar vo východnej časti sídla. Komunikačná kostra bola zovretá hradobným systémom. Veľkosť

Obr. 10. V pôdoryse Trnavy zo zač. 20 stor. vyznačené zistené architektúry pochádzajúce z počiatku mesta.

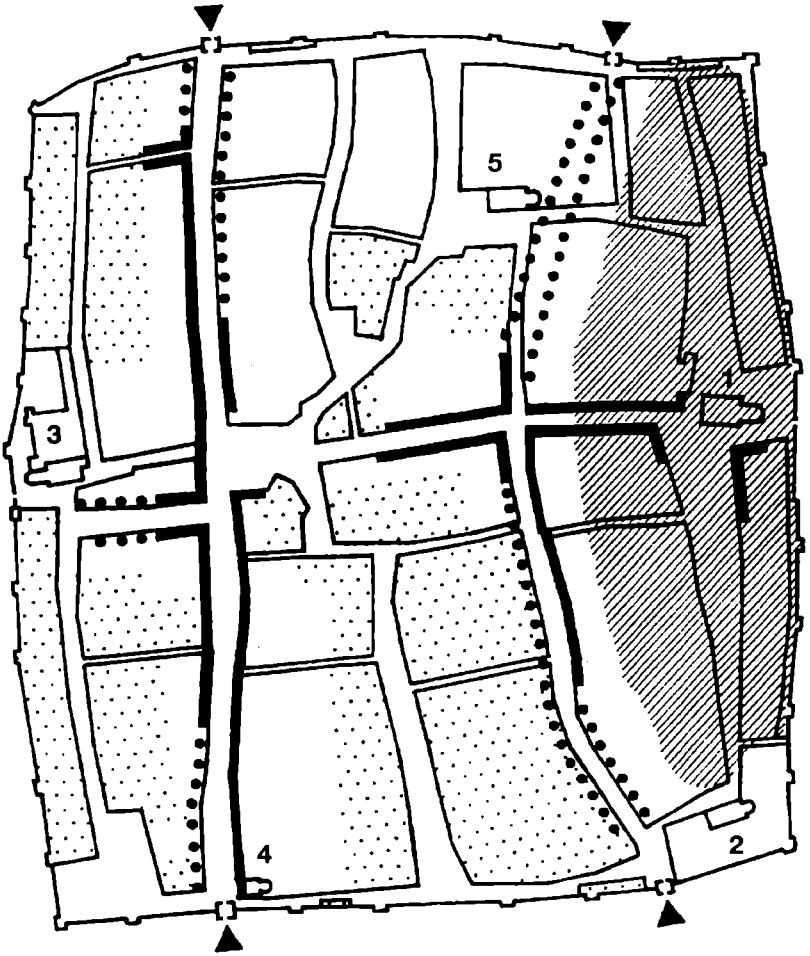

Obr. 11. V pôdoryse Trnavy vyznačená komunikačná sieť pochádzajúca z počiatkov mesta.
Plná čierna čiara – dokázaný priebeh komunikácií, bodkovaná čiara – predpoklad. priebeh komunik, šrafovanie – predmestské osídlenie, bodkované plochy – neskúmateľná zástavba zdemolovaná pred výskumom. 1 – kostel sv. Mikuláša, 2 – klariský kostol a kláštor, 3 – františkánsky kostol a kláštor, 4 – špitálsky kostol sv. Heleny, 5 – domonikánsky kostol a kláštor.

územia obklopeného hradbami (56 ha) radí Trnavu k najväčším mestám strednej Európy tej doby.

Pravidelnosť uličnej siete a parcelácie dovoľuje predpokladať, že ide o vopred vymerané mesto. O tom, kedy došlo k jeho lokácii, archívne pramene mlčia. Sme toho názoru, že početný výskyt obytných stavieb jedného typu svedčí o stavebnej explózii viazanej zrejme na mohutný prílev kolonistov. Podnetom pre jednu z najväčších kolonizačných vĺn by mohlo byť práve udelenie rozsiahlych výsad mestu Trnave v roku 1238. Výstavbe mesta v časovej nadväznosti na tento termín neodporujú ani prvky s datovacou výpoveďou (ktorých je však na nájdených stavbách minimum a ich výpoveď je iba podmienečná).

Pokus o lokalizáciu predmestského osídlenia

Nie však celé územie obohnané hradbami nesie pečať premysleného zámeru lokátora. Pri pohľade na dnešný pôdorys historického jadra vidíme v jeho východnej časti, ktorej

dominuje kostol sv. Mikuláša, určitú anomáliu v porovnaní s relatívnou pravidelnosťou zvyšku mesta. Ide o zástavbu sústredenú okolo ulice, resp. námestia šošovkovitého tvaru. Skutočnosť, že tu už pred udelením výsad existovala zástavba a jej obyvateľstvo prosperovalo, dokladá písomná zmienka z roku 1211. Na základe týchto daností sa sem už tradične zvykne lokalizovať predmestské osídlenie v podobe trhovej osady. Tento predpoklad nepriamo potvrdzujú aj naše nasledovné zistenia.

Ulica vznikajúceho mesta (Halenárska ul.), ležiaca na západnom okraji šošovkovitého útvaru vykazuje v smerovaní k mestskej bráne nepravidelnosť, ktorú si môžeme vysvetliť potrebou obídenia určitej prekážky.

Táto mestská komunikácia bola pred starším útvarom uprednostnená, tým, že jej bol v oboch smeroch umožnený priamy výstup za hradby, zatiaľ čo pôvodnú ulicovku prehradil na jednom konci vznikajúci kláštor klarisiek, na druhom súvislý úsek opevnenia.

Tieto postrehy podporené najmä konštatovaním absencie primárnej meštianskej zástavby v tomto území (s výnimkou bezprostredného okolia kostola sv. Mikuláša) nás oprávňujú predpokladať existenciu staršieho, stavebne uzavretého útvaru. Keďže novovznikajúce mesto na tento útvar urbanisticky reagovalo, usudzujeme, že v čase lokácie tu ešte prežívala staršia zástavba (zrejme z netrvanlivých materiálov), o ktorej však nevieme vypovedať nič bližšie.

Hypotézy o existencii predmestského osídlenia aj v dnešnej západnej časti časti historického jadra sa doposiaľ ničím nepotvrdili. V tomto území (na Hlavnej ul.) sa síce našli pri jednom archeologickom výskume a jednom náhodnom výkope relikty v podobe mazaníc pochádzajúce zo stavby staršej ako primárny meštiansky dom, domnievame sa však, že by mohlo ísť o pozostatky provizórií postavených na parcelách pred vznikom stáleho obydlia. Definitívne by však mohol tento problém vyriešiť iba intenzívny a systematický archeologický výskum.

Pozn.: Podklad pro resumé autoři nedodali.